

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون فارياب

معاونیت علمی

پوهنځی تعلیم و تربیه

ديپارتمنت بیولوژی

پلان استراتژیک پنج ساله دیپارتمنت بیولوژی

(۱۴۰۴ – ۱۴۰۸)

فهرست مطالب

عناوین	صفحه
پیام آمر دیپارتمنت بیولوژی	۴
مفاهیم عمومی پلان.....	۵
شرح مدل چارچوب پلان استراتژیک دیپارتمنت بیولوژی.....	۸
فصل اول: کلیات و معرفی پوهنجی تعلیم و تربیه.....	۹
معرفی دیپارتمنت بیولوژی.....	۱۱
ساختار و تشکیلات دیپارتمنت بیولوژی.....	۱۲
زیر ساخت ها.....	۱۳
فصل دوم: دیدگاه، ماموریت و ارزش های بنیادین دیپارتمنت	۱۴
فصل سوم: شرح ذینفعان و مطالعه عوامل داخلی و خارجی.....	۱۵
شرح ذینفعان.....	۱۵
نیازمندی و انتظار ذینفعان.....	۱۶
تحلیل عوامل محیط داخلی IFEM.....	۱۹
نقاط قوت.....	۱۹
نقاط ضعف.....	۱۹
تحلیل عوامل خارجی EFE.....	۲۰
فرصت ها	۲۰
تهدیدها	۲۰
ماتریکس عوامل داخلی IFEM...../.....	۲۱
ماتریکس عوامل خارجی EFE	۲۲
مقایسه عوامل داخلی و خارجی IE.....	۲۳
تحلیل وضعیت به روش سوات SWOT.....	۲۵
تعیین اولویت استراتژیک به روش (QSPM).....	۲۷
فصل چهارم: اولویت های استراتژیک.....	۲۹
بر اساس اهداف ده گانه وزارت تحصیلات عالی.....	۲۹
۱- حصول اطمینان از تطبیق معیارهای تضمین کیفیت.....	۲۹
۲- انکشاف و بهبود آموزش الکترونیکی	۲۹
۳- گسترش و بهبود زیر ساخت ها.....	۳۰
۴- ارتقاء ظرفیت.....	۳۰

۳۰	تولید و انکشاف تحقیقات، علم و نوآوری.....	۵-
۳۱	حکومتداری خوب و مبارزه با فساد اداری.....	۶-
۳۲	بازنگری و تدوین نصاب ها.....	۷-
۳۳	بازنگری، تعدیل و تدوین اسناد تقنینی و تخریکی.....	۸-
۳۳	بهبود و توسعه روابط با نهادهای آکادمیک و غیر آکادمیک.....	۹-
۳۳	دسترسی عادلانه به تحصیلات عالی.....	۱۰-
۳۴	شناسایی و گزینش استراتیژی دیپارتمنت.....	
۳۶	انتخاب اولویت استراتیژیک دیپارتمنت	
۴۳	اهداف کوتاه مدت دیپارتمنت	
۴۳	پلان عملیاتی پنج ساله.....	
۴۴	فصل پنجم: پلان مالی.....	
۴۵	فصل ششم: اجراء، نظارت، ارزیابی و نتایج پلان	
۴۵	اجرای پلان استراتیژیک.....	
۴۵	نظارت و ارزیابی استراتیژی دیپارتمنت.....	
۴۵	نتایج تطبیق پلان استراتیژیک.....	

پیشگفتار آمر دیپارتمنت

ارائه خدمات تحصیلی با کیفیت و پاسخگوی نیازهای جامعه و در بخش‌های کاری، از جمله اولویت‌های اساسی وزارت تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان می‌باشد. بر این اساس، دیپارتمنت بیولوژی همواره در تلاش است تا با ارائه خدمات تحصیلی استاندارد در بخش علوم بیولوژی، نقش مؤثری در توسعه جامعه ایفا کرده و در تحقق این اولویت مهم مشارکت نماید.

بدون تردید، دستیابی به اهداف مقتضی مستلزم برنامه‌ریزی درازمدت است. در این راستا، دیپارتمنت بیولوژی پوهنحی تعلیم و تربیه، به منظور انجام فعالیت‌های مؤثر و ثمربخش، پلان استراتیژیک خود را تدوین نموده و فعالیت‌های خود را بر مبنای محتوای آن پیش می‌برد. این پلان در هماهنگی با پلان استراتیژیک پوهنحی تعلیم و تربیه و با توجه به امکانات، فرصت‌ها و چالش‌ها طراحی شده است تا برنامه‌ها به‌طور منظم و هدفمند اجرایی گردند.

دیپارتمنت بیولوژی، به منظور تربیه کارشناسان علوم زیستی و کادرهای مسلکی، از سال ۱۳۵۶ هجری شمسی در چارچوب تربیه معلم آن زمان تأسیس گردید. این پلان استراتیژیک، فعالیت‌های توسعه‌ای پنج سال آینده دیپارتمنت بیولوژی را در زمینه‌های علمی، تحقیقی، زیربنایی، اداری و مدیریتی و همچنین تربیت محصلان بین سال‌های ۱۴۰۴ تا ۱۴۰۸ در نظر دارد و با توجه به امکانات و بودجه تخصیص‌یافته توسط پوهنتون، تدوین شده است.

دیپارتمنت بیولوژی در نظر دارد برنامه‌های خود را با توجه به محتوای پلان استراتیژیک بهبود و توسعه بخشد. در پایان، از تلاش‌های بی‌وقفه اعضای کمیته فرعی پلان استراتیژیک دیپارتمنت که زحمات فراوانی در تدوین این پلان متقبل شده‌اند، همچنین از استادان دیپارتمنت و محصلان عزیز که نظرات سازنده‌شان را در تهیه پلان و نظرسنجی آن با ما به اشتراک گذاشته‌اند، و از تمامی اداراتی که در غنی‌سازی این پلان ما را یاری کرده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

قابل ذکر است که دیپارتمنت بیولوژی متعهد است در اجرای این پلان استراتیژیک، تمامی تلاش خود را به کار بسته و منبع خدمت به رفاه و شکوفایی جامعه باشد.

چارچوب برنامه استراتژیک

فصل اول

معرفی پوهنهی تعلیم و تربیه و دیپارتمنت بیولوژی

۱- معرفی پوهنهی تعلیم و تربیه

پوهنهی تعلیم و تربیه پوهنتون فاریاب به مثابه اولیه نهاد تحصیلی در سال ۱۳۵۶ ه. ش، به نام مؤسسه‌ی عالی تربیه‌ی معلم در مرکز شهر میمنه با کمیت ۱۵۶ تن محصل ذکور و ۱۱ تن استاد ایجاد و به فعالیت اکادمیک خود آغاز نمود.

این نهاد تحصیلی با توجه ضرورت‌های مبرم جامعه به افراد تحصیل کرده به سویه لسانس در سال ۱۳۶۶ به انستیتوت پیداکوژی ارتقا نمود. بعداً در سال ۱۳۹۳ در چوکات وزارت تحصیلات عالی به انستیتوت تحصیلات عالی فاریاب با دو پوهنهی که یک آن پوهنهی تعلیم و تربیه می‌باشد، مسما گردید.

این واحد علمی و اداری در سال ۱۴۰۳ دارای ۴۵ تن اعضای کادر عملی با رتب عملی پوهیالی تا پوهنوال و در درجه‌های لسانس و ماستر (اعم از اناث و ذکور) به منظور آموزش کادر های علمی به سویه لسانس در دوبخش روزانه و شبانه، در چوکات پوهنتون فاریاب فعالیت می نماید.

پوهنهی تعلیم و تربیه از زمان ایجاد و آغاز به فعالیت خویش به عنوان یک واحد تحصیلی، دست‌آوردهای فراوان و متعدد در بخش‌های مختلف تحصیلی، علمی، اداری و تحقیقاتی داشته که به عنوان نمونه متوان موارد زیر را ذکر کرد:

۱- فراغت ۵۲۸۲ تن تحصیل کرده گان به سویه فوق بکلوریا و ليسانس از زمان ایجاد پوهنهی زیر نام پوهنهی تعلیم و تربیه تا اکنون از رشته‌های بیولوژی، ریاضی، فزیک، کیمیا، تاریخ، جغرافیه، زبان ادبیات دری و انگلیسی و آموزش کمپیوتر بخش‌های داخل خدمت، روزانه و شبانه طی ۴۷ دور.

۲- برگزاری ده‌ها جشواره فارغ تحصیلی، سمینارها، کنفرانس‌های علمی، ورکشاپ‌های آموزشی و محافل ادبی و فرهنگی. این پوهنهی از لحاظ ساختار فزیکی دارای یک‌باب تعمیر دو طبقه بوده شامل ۸ واحد درسی، ۳ واحد اداری و ۴ واحد لابراتوار و سایر ملحقات می‌باشد، اما در تناسب با تعداد محصلان و دیپارتمنت‌ها، نیازهای پوهنهی را بر آورده ساخته نمی‌تواند. پوهنهی تعلیم و تربیه از لحاظ ساختار تشکیلاتی دارای رئیس، معاون، مدیر تدریسی و اجرایی، هشت دیپارتمنت (ریاضی، فزیک، بیولوژی، کیمیا، آموزش کمپیوتر، تربیت بدنی و تعلیمات مسلکی) و چهار لابراتوار می باشد.

دیدگاه

پوهنهی تعلیم و تربیه در جنب فعالیت‌های علمی و اکادمیک خویش با طرح برنامه‌های معیاری علمی، تحقیقی، تدریسی، تربیتی و عرضه خدمات تحصیلی با کیفیت غرض رفع نیازمندی های جامعه به عنوان یک پوهنهی معتبر در سطح پوهنتون شناخته شود.

ماموریت

پوهنهی تعلیم و تربیه با فراهم نمودن زمینه تحصیلات عالی معیاری جهت تربیه کادر های متخصص، رشد استعداد ها، تقویت مهارت های مسلکی و اعتلای ارزش های معنوی جامعه در مطابقت با احکام قوانین نافذه کشور اجرای ماموریت مینماید.

ارزش‌های پوهنحی تعلیم و تربیه

با تأکید بر ایجاد و حفظ محیطی اسلامی و توسعه فرهنگ تقوا و حفظ کرامت انسانی ما در پوهنحی تعلیم و تربیه با توجه به تأکید بر آموزش صحیح و اصولی محصلین در یک محیط اسلامی، در جهت حفظ مقام و منزلت اعضای کادر عملی، محصلین، کارمندان حد اکثر توان خود را به کار خواهیم برد و سعی می‌کنیم با ایجاد فضای مناسب و امکانات مورد نیاز اساسی و رفاهی، رضایت آنها را به دست آوریم. تلاش می‌نماییم با رعایت موازین و اصول اخلاق تعلیم و تربیه در جهت احترام به اصول انسانی حقوق ذینفع‌ها را در اولویت کاری خود قرار داده و در تمام عرصه‌های کاری و جنبه‌های مختلف تعلیم و تربیه بکار ببریم. موارد زیر از جمله ارزش‌های پوهنحی تعلیم و تربیه محسوب می‌گردد.

۱. تحقق عدالت
۲. شفافیت و حسابداری
۳. مشارکت و عدم تمرکز گرایی
۴. سعی، تلاش، ابتکار، خلاقیت و نوآوری
۵. صداقت و پابندی به ارزش‌های دینی و ملی
۶. استقلالیت علمی و اکادمیک و مالی و اداری
۷. ارتقای ظرفیت در عرصه خدمات
۸. طرح برنامه‌های توسعه وی و کاربردی

اهداف پوهنحی تعلیم و تربیه

با درنظر داشت ارزش‌های فوق پوهنحی تعلیم و تربیه همیشه در تلاش است تا با طرح و تطبیق راهبرد‌های مؤثر و قابل‌الاجرا به اهداف دراز مدت و کوتاه مدت خود دست یابد.

اهداف دراز مدت

۱. تأکید بر تحصیلات عالی با کیفیت و تداوم آن با درنظر داشت نیازمندی‌ها و تقاضای بازار در سطح جامعه.
۲. ایجاد سهولت‌های خدمات تحصیلی با توجه به معیار‌های تحصیلی کشور و منطقه.
۳. زمینه‌سازی برای توسعه تحقیقات علمی و فراهم نمودن امکانات برای پیشبرد تحقیقات علمی
۴. توجه خاص جهت ارتقا ظرفیت کادرهای علمی و مسلکی و کارمندان اداری
۵. فراهم نمودن زمینه برای عرضه خدمات با کیفیت و معیاری اکادمیک از طریق ایجاد زیربنا‌های ساختار‌های فیزیکی

اهداف کوتاه مدت

پوهنحی تعلیم و تربیه با در نظر داشت اهداف استراتژیک فوق یک تعداد اهداف کوتاه مدت به منظور برآورده شدن اهداف استراتژیک کلان قرار ذیل ارقام می‌نماید:

۱. تأمین و تقویت نیروی انسانی مورد نیاز مکاتب
۲. حفظ و ارتقای شاخص‌های آموزشی دیپارتمنت‌ها

۳. حفظ و ارتقای شاخص های تحقیقی در زمینه تولید علم و ارتباط آن با صنعت
۴. تأمین و بهبود وضعیت مواد و منابع مورد نیاز دیپارتمنت ها
۵. ایجاد دیپارتمنت های جدید
۶. تکمیل پروسه های بررسی و ارزیابی عملکرد در سطح دیپارتمنت های پوهنچی
۷. توجه به خود کفایی و سازماندهی ساختار و تشکیلات پوهنچی
۸. ارتقای وضعیت پوهنچی در بخش های روابط عمومی
۹. ارتقای دیپارتمنت تعلیمات مسلکی و تربیه بدنی به وضعیت فارغده و جذب محصلان در ین دیپارتمنت در سال ۱۴۰۷
۱۰. جذب اعضای کادر علمی مورد نیاز در دیپارتمنت ها با در نظر داشت تشکیل منظور شده در هر سال
۱۱. معرفی و اعزام اعضای کادر علمی در برنامه های ماستری و دکترا در هر سال
۱۲. افزایش تعداد عناوین مقالات تحقیقی استادان در مجله علمی و ژونال های بین المللی
۱۳. تدویر کنفرانس های علمی، سمینار های آموزشی و رهنمودی برای اعضای کادر علمی کارمندان اداری و محصلان.
۱۴. زمینه سازی و همکاری در بخش مشاوره صحت و روانی. در پوهنچی تعلیم و تربیه

۲- معرفی دیپارتمنت بیولوژی

دیپارتمنت بیولوژی از جمله دیپارتمنت های کلیدی پوهنچی تعلیم و تربیه بوده که تعلیم و تربیه نسل جوان کشور به به عنوان معلمان آینده و آراسته با زیور دانش نوین، صادق، وطن دوست و مسؤولیت پذیر، وظیفه بس خطیر و پرمسؤولیتی است که اعضای کادر علمی این دیپارتمنت به عهده دارند.

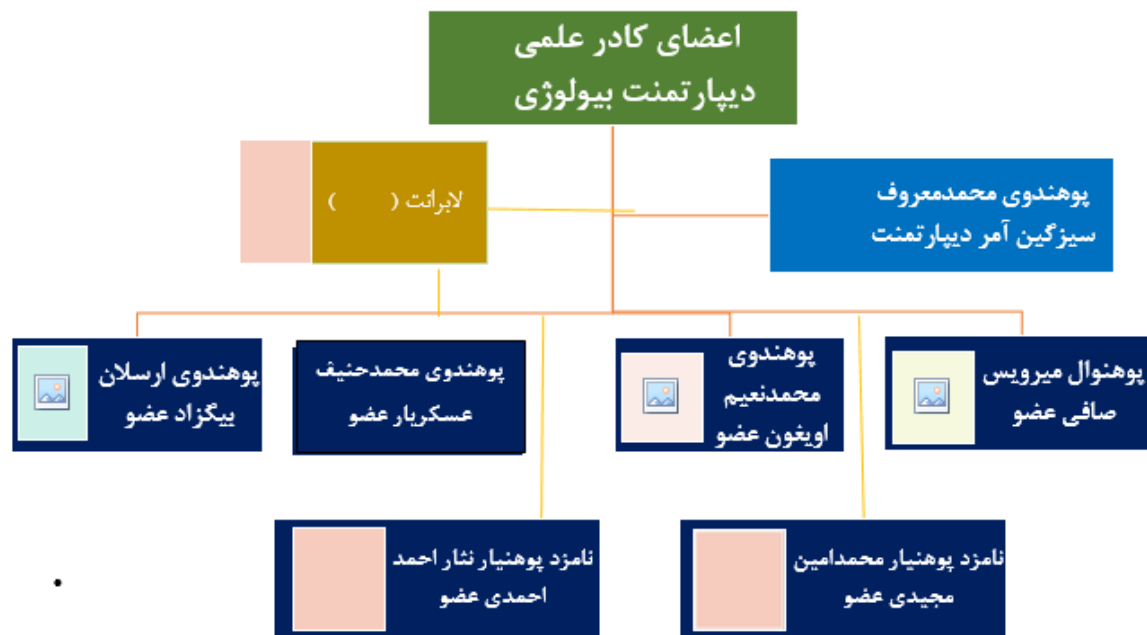
دیپارتمنت بیولوژی در سال ۱۳۵۶ هـ ش در چوکات موسسه عالی تربیه معلم وقت (پوهنتون فاریاب کنونی) تأسیس گردید. این دیپارتمنت تا سال ۱۳۶۶ به محصلان خدمات تحصیلی را تا سوئه فوق بکلوریا (۱۴ پاس) ارائه می نمود. زمانی که مؤسسه عالی تربیه معلم به انستیتوت پیداگوژی ارتقاء کرد، فراغت اولین دور دانش آموخته گان رشته بیولوژی به سوئه لیسانس نیز از سال ۱۳۶۸ آغاز گردید.

دیپارتمنت بیولوژی کنونی ۷ تن اعضای کادر علمی با رتب علمی نامزد پوهنیار تا پوهنوال و درجه تحصیلی لیسانس تا ماستری دارد، که از زمره آن ها ۱ تن فعلاً (۱۴۰۴) مصروف ادامه تحصیل در مقطع ماستری در کشور ایران بوده و متباقی آنان، مشغول تدریس به محصلان بخش روزانه و برنامه شبانه رشته بیولوژی و سایر فعالیت های اکادمیک در مطابقت با لایحه وظایف استادان مؤسسات تحصیلات عالی اند.

این دیپارتمنت که ۹۸ تن محصل طبقه. ذکور در بخش روزانه دارد، تا حال توانسته است صدها تن از دانش آموخته گان رشته بیولوژی را به سوئه لیسانس طی ۴۷ دور فارغ و به جامعه تقدیم نماید.

لازم به یادآوری ست، برنامه شبانه دیپارتمنت بیولوژی که در سال ۱۳۹۱ ایجاد گردیده و فعلاً ۲۳ تن محصل ذکور دارد، تا سال روان ۱۴۰۳ به تعداد ۲۳ تن از دانش آموخته گان رشته بیولوژی را در ۴ دور به سوئه لیسانس فارغ داده است.

ساختار تشکیلاتی دیپارتمنت بیولوژی

وضعیت فعلی استادان و محصلان دیپارتمنت بیولوژی

تعداد مجموع استادان	تعداد مجموع محصلین	تعداد مجموع کارمندان اداری	تناسب محصل و استاد
۷	۱۲۰	۰	۱۷,۱۴
تعداد استادان ماستر	۳	۳	۳
تعداد استادان لیسانس	۱	۷	۷
تعداد استادان در جریان ماستری	مجموع		

فصل ششم

اجراء، نظارت، ارزیابی و نتایج تطبیق پلان استراتژیک

اجرای پلان استراتژیک

اجرای این استراتژی به سه نکته زیر وابسته است:

- ۱- فراهم سازی بستر مناسب برای اجراءات در زمینه‌های تشکیلات اداری و آکادمیک، حکومتداری، ایجاد تغییرات مثبت در سیستم تدریس و رهبری، انکشاف توأمیت‌های ملی و بین المللی.
- ۲- اجرایی نمودن استراتژی‌های دیپارتمنت با تدوین پلان تطبیقی سالانه و بودجه سالانه.
- ۳- تدوین پالیسی‌ها و طرزالعمل‌های مورد نیاز جهت تطبیق استراتژی‌های دیپارتمنت

نظارت و ارزیابی استراتژی دیپارتمنت

به هدف تطبیق بهتر ، نظارت و ارزیابی این پالن استراتژیک، همه ساله شورای دیپارتمنت یک هیئتی را که حد اقل آن سه نفر و حد اکثر آن ۷ نفر بوده تعیین می نماید. هیئت مذکور مکلف است که پالن خویش را با درنظرداشت پالن عملیاتی سال که پیوست این پالن است، ترتیب و گزارش نظارت خویش را طور ربع وار و گزارش ارزیابی خویش را طور سالانه به شورای دیپارتمنت و شورای علمی پوهنچی ارایه نمایند. دیپارتمنت مکلف است که پیشنهادات هیئت را در نظرگرفته و جهت رفع آن، پالن عملیاتی ترتیب نماید.

نتایج تطبیق پلان استراتژیک

- فراهم سازی زمینه تحصیل برای جوانان جهت فراگیری تحصیلات عالی
- تربیه افراد متعهد و صادق و تقدیم آن به جامعه
- سهم گیری در انکشاف جامعه از بعدی علمی
- ارایه خدمات علمی منطبق به معیارهای ملی (اعتبار آکادمیک)

تأیید مجلس دیپارتمنت بیولوژی

پلان استراتژیک پنج ساله دیپارتمنت بیولوژی پوهنچی تعلیم و تربیه پوهنتون فاریاب (۱۴۰۴ - ۱۴۰۸) در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۴ دیپارتمنت بیولوژی مطرح و بعداز بررسی دقیق و همه‌جانبه با اتفاق آرا مورد تأیید قرار گرفت. فیصله درج پروتوکول (۱۵) کتاب جلسات دیپارتمنت گردید.

بااحترام

پوهنمل محمد معروف سیزگین
آمر دیپارتمنت بیولوژی